

2005 йил июлдан чиқа бошлаган

Парламент хабарлари

ДЕПУТАТЛАР БЮДЖЕТ МАБЛАҒЛАРИНИНГ САРФЛАНИШИНИ МУҲОКАМА ЭТДИЛАР

Жорий йилнинг 6 июнь куни Олий Мажлис Бюджет ва иқтисодий ислохотлар қўмитасининг кенгайтирилган йиғилиши бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетининг 2011 йилдаги ҳамда 2012 йилнинг биринчи чорагидаги ижроси якунлари тўғрисидаги Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг ҳисоботи ҳамда Халқ таълими вазирлиги ҳузуридаги Болалар спортини ривожлантириш ўғармаси маблағларидан самарали фойдаланиш ҳақидаги ахборот кўриб чиқилди.

Йиғилишда, хусусан, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик ривожланишини рағбатлантириш бўйича олиб борилган ишлар унинг ЯИМдаги улуши 2010 йилдаги 52,5 фоиздан 2011 йилда 54 фоизга ўсиши таъминлагани таъкидланди. Аҳоли бандлигини таъминлаш борасида амалга оширилган комплекс чора-тадбирлар натижасида бир миллионга яқин янги иш ўринлари яратилди. Буларнинг 68 фоизи қишлоқ жойларда ташкил этилди. Барча омиллар эвазига аҳолининг реал умумий даромадлари 2010 йилдагига нисбатан 23,1 фоизга ўсди.

2011 йилда Давлат бюджети профицит билан ижро этилган, инфляция даражаси эса белгилан-

ган прогноз кўрсаткичларидан ошмаган.

Жорий йилнинг 1-чорагида Давлат бюджетининг даромадлари 4 505,6 млрд сўми, харажатлари эса 4 466,4 млрд сўми ташкил этди ҳамда 39,2 млрд сўм миқдорида ёки ЯИМга нисбатан 0,2 фоиз миқдорида профицит билан ижро этилди.

Депутатлар томонидан бюджет-

дан ажратилаётган маблағларнинг самарали ва мақсадли сарфланишини таъминлашга мутасадди вазирликлар ва идоралар, ҳокимликлар масъулиятини янада ошириш, бюджетдан маблағ олувчи ташкилотларда молиявий интизомга риоя этилиши ҳамда бу борадаги қонун ҳужжатлари талабларини бажарилиши юзасидан назоратни янада кучайтириш ҳамда улар ижросини тўлиқ таъминлаш борасида амалий таклифлар билдирилди.

Йиғилишда шунингдек, Халқ таълими вазирлиги ҳузуридаги Болалар спортини ривожлантириш жамғармасининг маблағларидан самарали фойдаланилиши, "Ўзэлтехсаноат" уюшмаси, "Ўзбекенгилсаноат" компанияси тизимлари ҳамда Тошкент, Жиззах ва Сирдарё вилоятлари раҳбарларининг боқимонда қарздорликларнинг ортиб бориш сабаблари ҳамда солиқ ва бошқа тўловлар бўйича яратилган имтиёزلардан мақсадли ва самарали фойдаланилиши тўғрисидаги ахборотлари эштилди. Бунда асосий эътибор маблағларнинг

оқилона сарфланишини таъминлаш ва яратилган имтиёз ва енгилликлар ҳисобига уларнинг ихтиёрида қоладиган маблағлардан мақсадли фойдаланиш билан боғлиқ масалаларга қаратилди.

Тадбирда кўриб чиқилган масалалар юзасидан қўмитанинг тегишли қарори қабул қилинди.

www.parliament.gov.uz

сайти материали асосида тайёрланди.

Қонунчиликдаги янгиликлар

ЯНГИ ҲУЖЖАТЛАРНИ ТАҚДИМ ЭТАМИЗ

Тақдим этилаётган ҳужжатларнинг тўлиқ матни билан www.norma.uz сайтида танишиб чиқишингиз мумкин.

ЎҚИТУВЧИЛАР ҲАР 3 ЙИЛДА АТТЕСТАЦИЯДАН ЎТКАЗИЛАДИ

Президентнинг 28.05.2012 йилдаги ПҚ-1761-сон қарори билан малакали педагог кадрлар тайёрлаш ҳамда ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасаларини шундай кадрлар билан таъминлаш тизимини янада такомиллаштиришга оид чора-тадбирлар тасдиқланди. Махсус комиссиялар томонидан ўтказилган текширишлар натижасида аниқланишича, касб-хунар коллежлари ҳамда академик лицейларнинг раҳбар ва педагог кадрларини танлаш тизимида, энг аввало, уларнинг малакаси етарли эмаслиги ҳамда қўйилаётган талабларга мувофиқ эмаслиги билан боғлиқ жиддий камчилик ва нуқсонлар мавжуд. Касб-хунар коллежларини ўқитувчилар ва ишлаб чиқариш таълими усталари билан таъминлаш кўп жиҳатдан уларнинг тегишли базавий тай-

ёрганлигини, педагогик ва амалий иш тажрибаси мавжудлигини ҳисобга олмасдан расмий равишда амалга оширилмоқда. Замонавий илғор педагогик ва янги компьютер, ахборот-коммуникация технологиялари, шу жумладан, Интернет таълим жараёнига суи жорий этилмоқда. Юзага келган амалиётни ўзгартириш ҳамда ўсиб бораётган замонавий талабларни ҳисобга олган ҳолда касб-хунар коллежлари ва академик лицейлар учун кадрларни танлаш ва улар билан таъминлаш тизимини тубдан яхшилаш мақсадида Қарор билан белгиланган тартибга кўра касб-хунар коллежлари ва академик лицейларнинг директорлари 2 йилда 1 марта, ўқитувчи кадрлар эса ҳар 3 йилда камида 1 марта аттестациядан ўтказилади.

Қарор доирасида:

1) Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Ўрта махсус, касб-хунар таълими марказига:

3 ой муддатда касб-хунар коллежлари ва академик лицейлар учун янги ўқув режалари ва дастурларини қайтадан ишлаб чиқиш ҳамда белгиланган тартибда тасдиқлаш, бунда уларда анъанавий мактаб таълими услубларидан воз кечиш, амалий машғулотлар ва ишлаб чиқариш амалиёти бўйича соатлар кўпайтирилишини назарда тутиш;

2 ой муддатда касб-хунар коллежлари ва академик лицейларнинг таълим жараёнига илғор педагогик ахборот-коммуникация технологияларини кенг қўламда жорий этиш бўйича чора-тадбирлар дастурини тасдиқлаш;

2) Вазирлар Маҳкамасига бир ой муддатда:

Ўрта махсус, касб-хунар таълими тизимининг раҳбар ва педагог кадрлари малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш тўғрисидаги низомни;

ҳозирги замон талабларини ҳисобга олган ҳолда Ўрта махсус, касб-хунар таълими тизимининг раҳбар ва педагог кадрлари малакасини ошириш ва қайта тай-

ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИДА ИЖТИМОЙ ШЕРИКЛИК

Амалга оширилаётган сиёсий-иқтисодий ислохотлар шароитида мамлакатимиз барқарор ривожланишининг шартини бўлиб жамиятдаги тотувлик ҳисобланади. Бунда юзага келадиган зиддиятлар ва ихтилофлар бобида мулоқотлар, музокаралар жараёнида ижтимоий келишувга эришиш зарур. Ижтимоий шерикликнинг турли шаклларда ривожланиши ҳозирги бозор иқтисодиётининг ижтимоий йўналишини, унинг ижтимоийлаштирилишини кучайтириш жараёнининг муҳим таркибий қисmidир.

Давлатимиз раҳбари Ислам Каримов таъкидлаганидек, «...Фуқаролик жамияти институтларининг янада ривожланишига эришиш, амалга оширилаётган ислохотларимизнинг очиқ-ошкоралиги ва самарадорлигини таъминлашда, уларнинг ролини кучайтиришда «Ижтимоий шериклик тўғрисида»ги қонуннинг қабул қилиниши муҳим аҳамият касб этади. Ушбу қонунда ижтимоий-иқтисодий ривожланиш дастурларини амалга ошириш, гуманитар муаммоларни ҳал этиш, мамлакатимиз аҳолиси турли қатламларининг ҳуқуқ ва эркинликлари, манфаатларини ҳимоя қилишда нодавлат нотижорат ташкилотларининг давлат тузилмалари билан ўзаро муносабатларидаги аниқ чегараларни белгилаш ва ташкилий-ҳуқуқий механизмларни такомиллаштириш каби масалалар бўйича ҳуқуқий нормалар кўзда тутилиши даркор».

Мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш масалаларини ҳал этишда давлат ҳокимияти, жамоат ташкилотларини бошқариш ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари ижтимоий шериклигининг зарурлиги тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг депутати Олия ЮНУСОВА ҳикоя қилади.

2-бетда

2-бетда

*Қонун лойиҳаси norma.uz сайтида берилган.

ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИДА ИЖТИМОЙ ШЕРИКЛИК

1-бетда - Олия Туйгунова, давлат органларининг фуқаролик жамияти билан шериклиги қандай мақсад ва вазифаларни назарда тутишини тушунтириб берсангиз.

- Шерикликдан мақсад – ижтимоий-иқтисодий ривожланишга имкон яратувчи биргаликда келишилган ва мувофиқлаштирилган ҳаракатларни амалга оширишдир.

Асосий вазифалар орасида қуйидагиларни қайд этиш мумкин:

фуқаролар турмуш даражаси ва сифатини ошириш;

демократик институтларни ривожлантириш ва жамиятни демократлаштириш жараёнини кучайтириш;

фуқароларнинг ҳокимият органларига бўлган ишончини мустаҳкамлаш ва республикада ижтимоий барқарорликни сақлаш;

жамоат тартибини мустаҳкамлашга, коррупцияга қарши курашишга, турмуш маданиятини қўллаб-қувватлашга кўмак бериш;

фуқаролик жамиятини ривожлантириш ва фуқаролик ташаббусларини ўстириш учун шарт-шароитларни шакллантирадиган меъёрий-ҳуқуқий базани такомиллаштириш ва ривожлантириш;

ижтимоий аҳамиятга молик фуқаролик ташаббуслари ва дастурларини қўллаб-қувватлаш ва амалга оширишнинг самарали механизмларини ишлаб чиқиш ҳамда жорий этиш;

фуқаролик жамиятини ривожлантириш жараёнини ахборот билан қўллаб-қувватлаш тизимини барпо этиш ва бошқа вазифалар.

- Ижтимоий муносабатларнинг ушбу турини қандай қонун ҳужжатлари тартибга солади?

- Ушбу масалани ҳал этиш учун фуқаролик жамиятини ривожлантириш бўйича манфаатдор тарафлар самарадор шериклиги чоралари ва механизмлари тизимини ишлаб чиқиш лозим.

Давлат тузилмалари ва жамоат ташкилотларининг шериклигини бир қатор қонунлар қисман тартибга солимоқда. Масалан, **“Маҳаллий давлат ҳокимияти тўғрисида”ги Қонун-**

нинг 4–5-моддаларида ҳокимият вакиллик органлари ва ҳокимларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари билан ўзаро муносабатлари қайд этилган. Халқ депутатлари Кенгаши ва вилоят, туман, шаҳар ҳокими тегишли ҳудудда ўзини ўзи бошқаришни ривожлантиришга кўмаклашишлари, ўзини ўзи бошқариш органларининг фаолиятини йўналтириб туришлари лозим.

Шунингдек, халқ депутатлари Кенгаши ва вилоят, туман, шаҳар ҳокимлари берилган ваколатлари доирасида умум манфаатини ифодаловчи тадбирлар ўтказиш, кўшимча корхоналар, хўжалик ташкилотлари тузиш, турли тармоқлар ва бошқарув соҳаларида фаолиятларни уйғунлаштириш мақсадида Қорақалпоғистон Республикасининг, Ўзбекистон Республикаси бошқа вилоятлари, шаҳарлари ва туманларининг давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари билан шартномалар асосида ўзаро муносабатлар ўрнатишга ҳақлидирлар.

“Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари тўғрисида”ги Қонун (1999 йилдаги тахрирда) давлат ҳокимияти ва бошқарув органларининг фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари билан ҳамкорлиги ҳуқуқий асосини яратиб, уларнинг шаклланиши ва ривожланиши учун зарур шароитлар яратади. Ўзини ўзи бошқариш органлари, кенгашлар ёки улар раисларининг (оқсоқолларнинг) асосий ваколатлари Қонуннинг 10–13-моддаларида батафсил қайд этилган.

“Нодавлат нотижорат ташкилотлари тўғрисида”ги Қонуннинг 4-моддаси ННТларнинг давлат органлари билан ўзаро муносабатларини тартибга солиди, уларга кўмак кўрсатиш шакллари ва шартларини белгилайди: “Давлат нодавлат нотижорат ташкилотларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларига риоя этилишини таъминлайди, уларга ижтимоий ҳаётда иштирок этиш учун тенг ҳуқуқий имкониятлар яратиб беради”.

Юридик ва жисмоний шахсларга улар фаолиятига молиявий ёки бошқача кўмак кўрсатишга рухсат берилган.

Бунда шуни таъкидлаш муҳимки, Қонун 3-моддасининг қоидалари ташкилий-ҳуқуқий шаклдан қатъи назар барча ННТларга, шу жумладан, касаба уюмалари, сиёсий партиялар, диний ташкилотлар ва бошқа ННТларга, агар уларни барпо этиш ва фаолият кўрсатиш тартибини белгилайдиган бошқа қонунларда ўзгача қоидалар назарда тутилмаган бўлса, қўлланади.

«Нодавлат нотижорат ташкилотлари фаолиятининг кафолатлари тўғрисида»ги Қонуннинг 11-моддасида эса ННТ фаолиятига давлатнинг мадад кўрсатиши назарда тутилган, у субсидиялар, грантлар ва ижтимоий буюртмалар шаклида кўрсатилиши мумкин.

“Бола ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида” ҳамда “Вояга етмаганлар ўртасида назоратсизлик ва ҳуқуқбузарликларнинг профилактикаси тўғрисида”ги қонунлар фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари ва ННТларга бола ҳуқуқларини таъминлаш ҳамда вояга етмаганлар ўртасида назоратсизлик ва ҳуқуқбузарликларнинг олдини олишда иштирок этиш ҳуқуқини беради.

“Ижтимоий шериклик тўғрисида”ги қонун лойиҳаси ижтимоий шериклик муносабатларини янада такомиллаштириш мақсадида ишлаб чиқилган ва ҳокимиятни демократлаштириш жараёнини кучайтириш, фуқаролик жамияти институтларини мустаҳкамлаш, ҳокимият органларининг аҳоли билан алоқаларини мустаҳкамлашга йўналтирилган.

Ҳозирги шароитда айни ижтимоий шериклик манфаатларни келишиш усули сифатида майдонга чиқиши керак. Ҳамжамиятнинг ушбу институтини ижтимоий йўналтирилган иқтисодиётга эга давлат қуришнинг энг муҳим, зарур шarti сифатидаги аҳамиятини эътироф этиши ушбу йўналишда бундан кейин амалий қадамлар қўйилишига туртки бўлиши керак.

“Norma Hamkor” МЧЖ бош маслаҳатчиси Маъруф УСМОНОВ суҳбатлашди.

ЯНГИ

ёрлаш институтининг янгиланган тузилмасини тасдиқлаш;

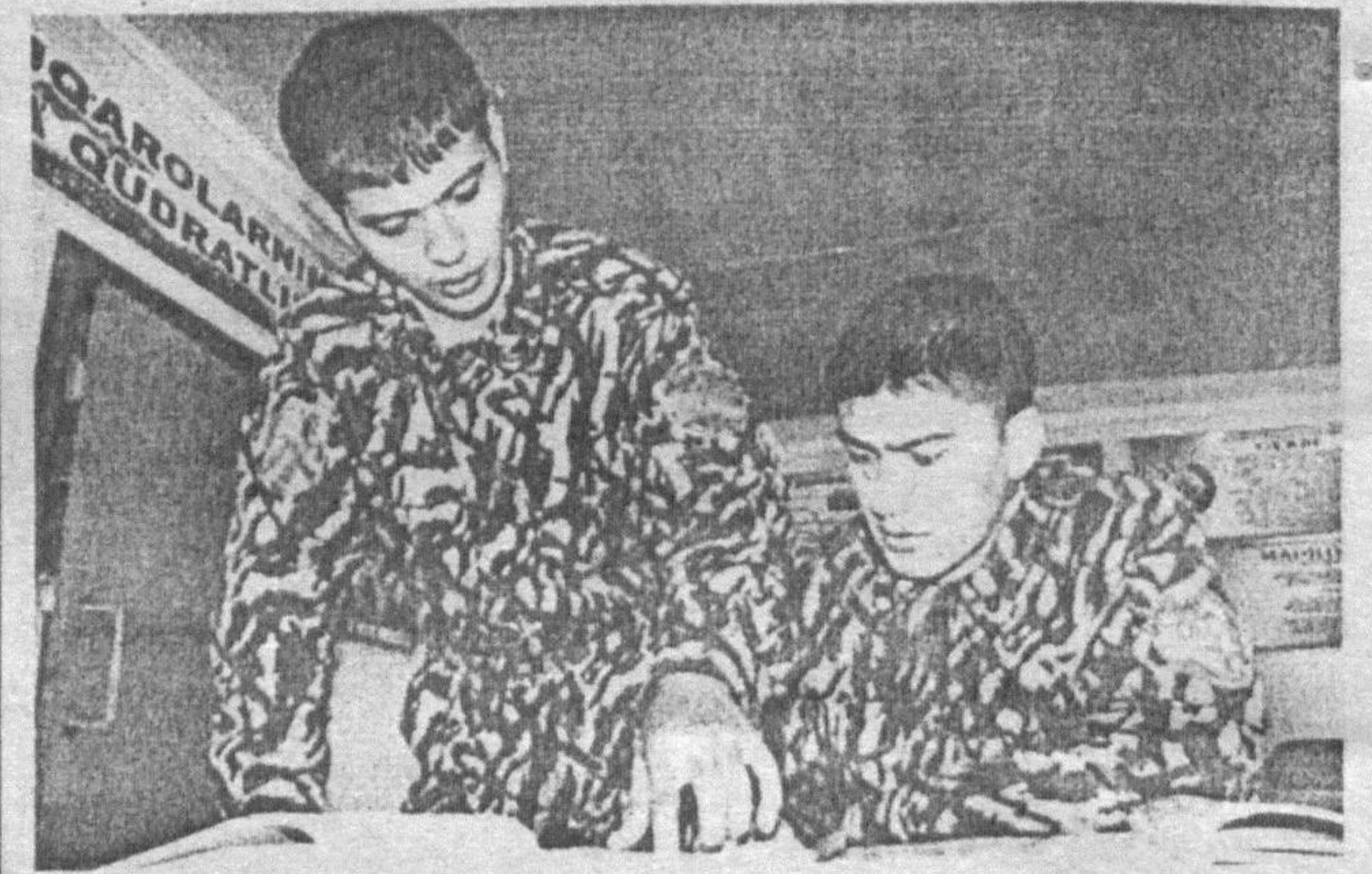
3) Молия вазирлиги:

2012 йилги Давлат бюджетига назарда тутилган маблағлар доирасида, Ўрта махсус, касбхунар таълими тизимининг раҳбар ва педагог кадрлари малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш институтини керакли мебель, замонавий ўқув ускуналари ва компьютер техникаси билан жиҳозлаган ҳолда унинг 450 ўринли ўқув биносини ва 150 ўринли ётоқхонасини мукамал таъмирлаш учун бюджетдан етарли маблағлар ажратиш топширилган.

МУДДАТЛИ ҲАРБИЙ ХИЗМАТНИ ЎТАБ БЎЛГАНЛАР УЧУН ИМТИЁЗЛАР

2012/2013 ўқув йилидан бошлаб Президентнинг 31.05.2012 йилдаги ПҚ-1765-сон қарори билан Ўзбекистон Республикаси Қуrolли Кучлари сафида муддатли ҳарбий хизматни ўтаб бўлган фуқаролар учун имтиёзлар кучайтирилди. Ҳарбий қисмлар кўмондонлигининг тегишли тавсияномаларига эга бўлган фуқароларга барча йўналишлар ва мутахассисликлар бўйича бакалаврлар тайёрлашда республиканинг барча олий таълим муассасаларига киришда тўплаш мумкин бўлган энг кўп балларнинг 27 фоизи миқдорида кўшимча баллар шаклидаги имтиёз берилади (илгари 25 фоиз назарда тутилган эди).

Ҳарбий қисмларнинг кўмондонлиги томонидан му-

датли ҳарбий хизматни ўтаб бўлган фуқароларга олий таълим муассасаларига кириш учун берилган тавсияномаларнинг амал қилиш муддати улар берилган надан бошлаб 3 йил мобайнида амал қилади.

Муддатли ҳарбий хизматни ўтаб бўлган, аммо улар учун имтиёзлар бўйича белгиланган кўшимча балларни ҳисобга олган ҳолда танловдан ўта олмаган абитуриентларнинг республикадаги бошқа олий ўқув юртларига қабул қилиш тўғрисидаги аризалари, тест синовлари тугагандан кейин 10 кун мобайнида Ўзбекистон Республикаси таълим муассасаларига қабул қилиш бўйича Давлат комиссияси томонидан кўриб чиқилади. Абитуриент танлаган бошқа олий ўқув юртларига қабул қилиш тасдиқланган умумий қабул квотаси доирасида, имтиёзлар бўйича белгиланган кўшимча балли ҳисобга олган ҳолда, фанлар бўйича топширилган тест синовлари фанлар тўплами (блоки) ва абитуриент томонидан тўпланган балларга мувофиқ, таълим йўналишлари бўйича Давлат комиссиясининг қарорига биноан амалга оширилади.

- ✓ **ПАРЛАМЕНТ ХАБАРЛАРИ**
- Депутатлар бюджет маблағларининг сарфланишини муҳокама этдилар **1-бет**
- ✓ **ҚОНУНЧИЛИКДАГИ ЯНГИЛИКЛАР**
- Тараққиёт йўлида ижтимоий шериклик
- Янги ҳужжатларни тақдим этамиз
- Валюталар курси **1-4-бетлар**
- ✓ **ЮРИДИК МАСЛАҲАТЛАР**
- Улгуржи савдо: 5%лик бўнак тўлови қоидаларига доир
- Маҳаллийлаштириш дастури бўйича имтиёзлар: қўллаш хусусиятлари

- Тўлов терминаллари: сервисми ёки мажбурият? **5-бет**
- ✓ **КАДРЛАР БЎЛИМИ**
- Касал бўлиш – ишдан бўшатиш учун асос эмас
- Табелда ҳақиқатда ишланган соатлар ёзилади
- Ўз ҳисобидан касал бўлиш
- Таътил олдиндан бериладими?
- Ишонинг, бироқ текширишни унутманг **6-7-бетлар**
- ✓ **ОИЛА КАДРИЯТЛАРИ**
- Орзулар оғушида, авлодлар ардоғида **8-бет**

МДҲ ВА БОЛТИҚБЎЙИ МАМЛАКАТЛАРИ ВАЛЮТАЛАРИНИНГ АҚШ ДОЛЛАРИ, ЕВРО ВА РОССИЯ РУБЛИГА НИСБАТАН КУРСЛАРИ

Мамлакат	Сана	АҚШ доллари		Евро		Россия рубли	
		бирлиги	kursi	бирлиги	kursi	бирлиги	kursi
Озарбайжон	8.06.2012	1	0,7858	1	0,9841	1	0,0243
Арманистон	8.06.2012	1	412,75	1	515,03	1	12,58
Беларусь	9.06.2012	1	8250,00	1	10310,00	1	252,00
Грузия	9.06.2012	1	1,6341	1	2,0358	1	4,9918
Қозоғистон	9.06.2012	1	148,64	1	185,21	1	4,52
Қирғизистон	9.06.2012	1	47,3491	1	58,9993	1	1,4464
Латвия	11.06.2012	1	0,561	1	0,702804	1	0,0174
Литва	11.06.2012	1	2,7637	1	3,4528	10	8,4432
Молдова	11.06.2012	1	12,0237	1	14,9821	1	0,3665
Тожикистон	9.06.2012	1	4,7667	1	5,9509	1	0,1479
Ўзбекистон	5.06.2012	1	1874,85	1	2341,68	1	55,57
Украина	11.06.2012	100	799,25	100	996,5049	10	2,4415
Эстония	31.12.2010	1	11,7107	1	15,6466	1	0,383246

ҲУЖЖАТЛАРНИ ТАҚДИМ ЭТАМИЗ

"АНГРЕН" МИЗДА ИШТИРОК ЭТИШ ҚОИДАЛАРИ БЕЛГИЛАНДИ

Президентнинг 13.04.2012 йилдаги ПФ-4436-сон Фармонини ижро этиш мақсадида Вазирлар Маҳкамасининг 29.05.2012 йилдаги 146-сон қарори билан "Ангрен" махсус индустриал зонаси тўғрисидаги низом ҳамда "Ангрен" махсус индустриал зонасининг Маъмурий кенгаши тўғрисидаги низом тасдиқланди.

Қарорга мувофиқ "Ангрен" МИЗ Дирекцияси Вазирлар Маҳкамаси томонидан таъсис этилади. "Ангрен" махсус индустриал зонаси тўғрисидаги низом билан эса "Ангрен" махсус индустриал зонаси фаолиятининг ҳуқуқий асослари тартибга солинган.

Чунончи, "Ангрен" МИЗнинг фаолият кўрсатиш муддати 30 йилни ташкил этади. Ушбу муддат республика Президентининг қарори билан узайтирилиши мумкин.

"Ангрен" МИЗ қатнашчиси мақомини бериш учун хўжалик юритувчи субъектларни танлаб олиш мезонлари белгиланди. Уларга: замонавий ишлаб чиқаришлар ташкил этиш ёки ишлаб турган корхоналарни чуқур модернизация қилиш, уларни юқори технологик асбоб-ускуналар ва технологиялар билан жиҳозлаш; табиий хом ашё ресурсларини қазиб олиш ва дастлабки қайта ишлаш корхоналаридан ташқари, фаолият ихтисослашувининг "Ангрен" МИЗнинг асосий вазибаларига мувофиқлиги; муассисларнинг ўз маблағлари ва улар томонидан Ўзбекистон Республикасининг кафолатлари берилмаган жалб этилган кредитлар ҳисобига инвестицияларни амалга ошириш; "Ангрен" МИЗда харидоргир бўлган, импортнинг ўрнини босувчи ва экспортга йўналтирилган рақобатбардош маҳсулотлар ишлаб чиқариш бўйича технологик боғлиқликни босқичма-босқич шакллантириш; имтиёзлар амал қилиши мобайнида уларнинг қўлланилишидан олинган даромаднинг камида 50 фоизини корхонага қайта инвестициялаш бўйича инвесторлар томонидан мажбуриятлар қабул қилиниши киради.

"Ангрен" МИЗ қатнашчисига бериладиган гувоҳнома унинг "Ангрен" МИЗ ҳудудидаги фаолиятига нисбатан унинг алоҳида солиқ режими ва божхона имтиёзларини қўллаш ҳуқуқларининг тасдиғи ҳисобланади.

"Ангрен" МИЗ қатнашчиси инвестициялаш тўғрисидаги битим бўйича ўз ҳуқуқ ва мажбуриятларини бошқа шахсга беришга ҳақли эмас.

"Ангрен" махсус индустриал зонасининг Маъмурий кенгаши тўғрисидаги низом билан "Ангрен" МИЗ Маъмурий кенгаши (бундан кейин - Маъмурий кенгаш)нинг фаолият юритиш тартиби белгиланган.

Маъмурий кенгаш Президентнинг Фармони билан давлат ва хўжалик бошқаруви органлари вакилларидан тузиладиган коллегиал орган ҳисобланади.

Низом билан Маъмурий кенгашнинг асосий вазибалари ва ҳуқуқлари, шунингдек Маъмурий кенгаш фаолиятини ташкил этиш тартиби белгиланган.

***

Президентнинг 13.04.2012 йилдаги ПФ-4436-сон Фармонининг 10-бандини ижро этиш мақсадида Вазирлар Маҳкамасининг 30.05.2012 йилдаги 149-сон қарори билан ҳукуматнинг айрим қарорларига қўшимчалар киритилди. Паст рентабелли, зарар кўриб ишлаётган, иқтисодий ночор давлат корхоналарини, паст ликвидли объектларни инвестор томонидан инвестиция мажбуриятлари қабул қилиниши шартли билан инвесторларга танлов асосида бепул бериш тўғрисидаги низомга (ВМнинг 26.08.2003 йилдаги 368-сон қарорига 1-илова) киритилган қўшимчаларга мувофиқ Инвестор томонидан инвестиция мажбуриятлари қабул қилиниши шартли билан танлов асосида нолга тенг харид қиймати бўйича сотиладиган объектлар рўйхати ҳам "Ангрен" махсус индустриал зонасининг Маъмурий кенгаши томонидан тасдиқланиши мумкин.

Вазирлар Маҳкамасининг 20.01.2009 йилдаги 16-сон қарорини тўлдирган меъёрга мувофиқ "Ангрен" махсус индустриал зонасида лойиҳаларни амалга оширувчи инвесторлар учун ер участкалари ажратиш "Ангрен" махсус индустриал зонасининг Маъмурий кенгаши қарорлари бўйича Тошкент вилояти ҳокимлиги томонидан амалга оширилади.

Киритилган қўшимчалар билан белгиланишича, Ер тўғрисидаги қонунларга, шаҳарсозлик нормалари ва қоидаларига мувофиқ Тошкент вилоятида юридик ва жисмоний шахсларга ер участкалари бериш амалиётини

ўрганиш бўйича комиссия томонидан Тошкент вилоятида ер участкалари бериш тўғрисида қарорлар қабул қилиниши тартиби тўғрисидаги низом (ВМнинг 18.02.2009 йилдаги 45-сон қарори билан тасдиқланган) ҳамда Тадбиркорлик фаолиятини амалга ошириш учун юридик ва жисмоний шахсларга танлов асосида доимий фойдаланиш учун ва узоқ муддатли ижарага ер участкалари бериш тартиби тўғрисидаги низом (ВМнинг 18.02.2009 йилдаги 147-сон қарори билан тасдиқланган) "Ангрен" махсус индустриал зонаси таркибига киритилган ер участкаларини беришга татбиқ этилмайди.

ПИВО АЛКОГОЛГА ТЕНГЛАШТИРИЛДИ, СИГАРЕТА ЭСА ДОНАЛАБ СОТИЛМАЙДИ

Вазирлар Маҳкамасининг 29.05.2012 йилдаги 148-сон қарори билан ҳукуматнинг айрим қарорларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритилди.

Қарорга мувофиқ пиво алкоғолли маҳсулот ҳисобланади, алкоғолсиз пиво бундан мустасно. Пивони (ал-

коғолсизлари бундан мустасно) алкоғолли маҳсулотлар билан чакана савдо қилиш ҳуқуқи учун рухсатнома мавжуд бўлган тақдирда юридик шахслар томонидан сотишга йўл қўйилади. Олдин пиво кучсиз алкоғолли ичимлик ҳисобланиб, уни реализация қилишга савдо корхоналарининг ўқув муассасалари, мактабгача ва диний муассасалардан 500 метрдан кам бўлмаган масофада жойлашиши ҳақидаги талабдан бошқа алкоғолли маҳсулотлар билан чакана савдо қилишни тартибга солувчи қоидалар татбиқ этилмасди.

Қарор билан Ўзбекистон Республикасида чакана савдо қоидалари ҳамда Ўзбекистон Республикасида умумий овқатланиш маҳсулотларини (хизматларини) ишлаб чиқариш ва сотиш қоидалари 2011 йил 5 октябрдаги "Алкоголь ва тамаки маҳсулотларининг тарқатилиши ҳамда истеъмол қилинишини чеклаш тўғрисида" ЎРҚ-302-сон Қонунга мувофиқлаштирилмоқда. Хусусан, сотувчи тамаки ва алкоғолли маҳсулотларни уларга сотишга ҳақли бўлган харидорларнинг ёши 18 дан 20 ёшга оширилди. Алкоғолли маҳсулот чакана сотилган тақдирда эса тургун шохобчада тўловларни банк пластик картчаларидан қабул қиладиган ҳисоб-китоб терминали бўлиши керак.

Киритилган ўзгартиришларга мувофиқ алкоғолли ва тамаки маҳсулотларини эндиликда савдо автоматлари орқали, шунингдек доналаб, қутисиз (ўрамсиз) - тамаки маҳсулотига нисбатан сотиш ҳам тақиқланади.

Алкоғолли маҳсулотларни қуйиб сотадиган сотувчи ходимларнинг иш ўринларига бўлган талаблар ҳам ўзгартирилган. У ерда уни 20 ёшга тўлмаган шахсларга сотишга йўл қўйилмаслиги, шунингдек алкоғол ва тамаки маҳсулотларининг инсон соғлиғига салбий таъсири тўғрисидаги огоҳлантирувчи ёзув жойлаштирилган бўлиши шарт.

Бундан ташқари, алкоғолли маҳсулотларни сотиш чоғида сотувчи сотувдаги мавжуд товар намуналарига маҳсулот номи ёзилган, уларнинг идиши ва қадоқлаш қиймати қўшилган нархлари кўрсатилган нархномаларни биркитиб қўйиши керак.

ЧЕТ ЭЛЛИКЛАР ПОЙТАХТ МИНТАҚАСИДА ПРОПИСКА ҚИЛИНИШЛАРИ МУМКИН

Ички ишлар вазирининг буйруғи (АВ томонидан 14.05.2012 йилда 2363-сон билан рўйхатдан ўтказилган) билан Чет эл фуқаролари ҳамда фуқаро-

лиги бўлмаган шахсларни Тошкент шаҳри ва Тошкент вилоятида доимий ва вақтинча прописка қилиш тартиби тўғрисидаги йўриқнома тасдиқланди («СБХ»нинг 2012 йил 1 июндаги 23 (931)-сондаги ҳужжатлар пакетида чоп этилган).

Хусусан, ҳужжат билан белгиланишича, хорижий давлатлардан келган, Тошкент шаҳри ва Тошкент вилоятида камида 1 йил яшаган чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар Тошкент шаҳри ва Тошкент вилоятида доимий яшашга рухсат олиш учун тегишли ҳужжатларни тақдим этган ҳолда туман (шаҳар) ички ишлар бошқармаси (бўлими)нинг (ТШИИБ) хорижга чиқиш-келиш ва фуқароликни расмийлаштириш бўлимига (ХЧҚвФРБ) мурожаат этишлари мумкин. Ариза берувчи барча ҳужжатларни тақдим этгандан сўнг унга доимий прописка хусусида рад жавоби берилса, республикада бўлиш учун бошқа асослар бўлмаган тақдирда ТШИИБ ХЧҚвФРБ ходими вақтинча прописка муддати тугаши билан ариза берувчидан республика ҳудудидан чиқиб кетиши тўғрисида тилхат олади.

ТШИИБ ХЧҚвФРБ тегишли ҳужжатларни олгач, 3 иш кунинда ариза берувчига ёки турар жой эгасига ёзма равишда хабар бериб, уларнинг мурожаати асосида яшаш гувоҳномасини расмийлаштириб беради ва унинг тегишли бетига доимий прописка штампини қўяди, шунингдек чет эл фуқароси ва фуқаролиги бўлмаган шахсга Ўзбекистон Республикасида бўлиш қоидалари тушунтирилади ҳамда бу ҳақда ундан тилхат олинади.

Хорижий давлатлардан Тошкент шаҳри ва Тошкент вилоятига келган чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахсларга Ўзбекистонда доимий яшаш учун рухсат бериш қуйидаги ҳолларда рад этилади:

миллий хавфсизлик ёки жамоат тартибини муҳофаза қилишни таъминлаш манфаатлари йўлида; шахснинг белгиланган тартибда судланганлиги тугалланмаган ёки олиб ташланмаган бўлса; шахс террористик, экстремистик, жиноий ва бошқа тақиқланган ташкилотларга дахлдор бўлса; шахс ўзи ва яқин қариндошлари ҳақида бида туриб ёлғон маълумотлар берса ёки қалбаки ҳужжатларни тақдим этса;

ҳужжатларни кўриб чиқиш босқичида доимий прописка қилишга турар жой эгаси томонидан рад жавоби берилса.

Тошкент шаҳри ва Тошкент вилоятига келган чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахсларга республикада доимий яшаш учун рухсат бериш рад этилган ҳамда уларда республика ҳудудида вақтинча яшаш учун асослар бўлмаган тақдирда, улар Ўзбекистон Республикаси ҳудудини уларга белгиланган муддатда тарқ этишлари лозим.

Ариза берувчининг Тошкент шаҳри ёки Тошкент вилоятида вақтинча яшаши учун қуйидагилар асос бўлади: ариза берувчининг ота-онаси, эри (хотини), фарзандлари, туғишган ака-ука, опа-сингилларининг доимий прописка қилинганлиги;

кўрсатиб ўтилган минтақаларда ўз турар жойига эга бўлиши;

пойтахт ёки вилоятда жойлашган ташкилотларда меҳнат шартномаси асосида ишлаётган бўлса;

шу ерда жойлашган таълим муассасаларида ўқиётган бўлса.

Республиканинг бошқа минтақаларидан Тошкент шаҳри ва Тошкент вилоятига келган ҳамда яшаш гувоҳномасига эга бўлган чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар доимий пропискани расмийлаштириш учун ТШИИБ ХЧҚвФРБга мурожаат қиладилар.

Ижобий жавоб олинган тақдирда ТШИИБ ХЧҚвФРБ ариза берувчининг аввал доимий прописка қилинган жойидан Тошкент шаҳри ёки Тошкент вилоятида доимий прописка учун рухсат олган чет эл фуқароси ва фуқаролиги бўлмаган шахснинг мурожаати асосида уни 1 кунда белгиланган тартибда пропискадан чиқаради.

Республиканинг бошқа минтақасидан

ЯСТ тўловчи компьютер фирмаси, асосий фаолият тури – ташкилий техникани таъмирлаш (хизмат кўрсатиш)дан ташқари, улгуржи савдо билан ҳам шуғулланади. 29.07.2011 йилдаги 2065-1-сон қарор чиққанидан кейин банк улгуржи савдодан ҳам, хизматлардан ҳам ЯСТ бўйича 5 фоизлик бўнак тўловини ушлаш бошлади. Солиқ органлари эса ҳар чорақда савдодан ЯСТдаги ортиқча тўловни хизматлардаги ЯСТга кўчираш эдилар. Яқинда банк биз хизматлар кўрсатиш ва савдо бўйича барча шартномаларни махсус ҳисобрақамга расмийлаштиришимиз ва буюртмачиларимиз тўловни фақат унга тўлашлари кераклигини эълон қилди. Агар пул маблағлари ҳисоб-китоб рақамига келиб тушса, банк уларни тўловчиларга қайтаради. Бу тўғрими? Агар тўғри бўлса, у қайси ҳужжатда қайд этилган?

А.Аверкеева,
бухгалтер.

УЛГУРЖИ САВДО: 5%ЛИК БЎНАК ТЎЛОВИ ҚОИДАЛАРИГА ДОИР

- Амалдаги қонун ҳужжатларида мазкур вазиятни тартибга соладиган бир бирига мувофиқ келмайдиган меъёрлар мавжуд.

Президентнинг “Ўзбекистон Республикасининг 2010 йилги асосий макроиқтисодий кўрсаткичлари ва Давлат бюджети параметрлари тўғрисида”ги қарори (22.12.2009 йилдаги ПҚ-1245-сон, бундан кейин – Президентнинг ПҚ-1245-сон қарори) 5-бандининг учинчи хатбошисига мувофиқ **5 фоиз микдоридagi ЯСТ бўйича бўнак тўловларини тўлаш улгуржи савдо корхоналари учун жорий этилган.** Уларни ушлаб қолиш тартиби Улгуржи савдо корхоналари томонидан ягона солиқ тўловини бўнак тўловларини ҳисобга олган ҳолда тўлаш тартиби тўғрисидаги низом (МВ, ДСҚ ва МБ бошқарувининг АВ томонидан 14.01.2010 йилда 2065-сон билан рўйхатдан ўтказилган қарори билан тасдиқланган, бундан кейин – 2065-сон Низом) билан белгиланган. Мазкур Низомнинг 1-бандида ягона солиқ тўлови бўйича бўнак тўловларини тўлаш улгуржи савдо корхоналари учун жорий этилиши назарда тутилади.

Солиқ кодексининг (СК) 350-моддаси тўртинчи қисмига мувофиқ **солиқ солиш мақсадида савдо корхоналари жумласига савдо фаолияти ўтган ҳисобот йили яқунлари бўйича асосий фаолият тури бўлган юридик шахслар қиради.**

Шу тариқа, СКнинг мазкур меъёрига асосан ягона солиқ тўлови тўловчи юридик шахслар, улар учун улгуржи савдо фаолияти бундан аввалги ҳисобот йили яқунлари бўйича асосий фаолият ҳисобланмаса, расман “савдо корхоналари” тушунчасига кирмайдилар ва буни ҳисобга олган ҳолда уларга нисбатан 2065-сон Низом қўлланмаслиги керак.

Бироқ ҳуқуқни қўллаш амалиёти бугунги кунда бир қадар бошқача йўлдан боряпти. Яъни солиқ органлари 2065-сон Низомнинг II бўлимига амал қилиб, банкларга

жўнатиладиган ЯСТ бўйича бўнак тўловлари ушланиши керак бўлган корхоналар рўйхатларига **улгуржи савдога лицензияси бўлган, мазкур фаолият тури асосий бўлиши ёки бўлмаслигидан қатъи назар, барча ташкилотларни киритадилар (2065-сон Низомда ушбу жиҳат қайд этилмаган).** Банклар ушбу 2065-сон Низомга мувофиқ ДСИнинг ушбу билдирувларини бажарадилар ва ЯСТ бўйича бўнакларни ушлаб қоладилар.

2012 йилнинг 1 январидан бошлаб Президентнинг “Ўзбекистон Республикасининг 2012 йилги асосий макроиқтисодий кўрсаткичлари прогнози ва Давлат бюджети параметрлари тўғрисида”ги қарорига (30.12.2011 йилдаги ПҚ-1675-сон) 33-иловланинг 12-банди билан Президентнинг ПҚ-1245-сон қарори 5-бандининг учинчи хатбошисига ўзгартириш киритилган, унга кўра ЯСТ бўйича бўнак тўловлари **ҳар қандай бажарилган операциялардан тушадиган тушумдан** тўланади (қонун ҳужжатларида белгиланган алоҳида ҳоллар бундан мустасно).

Банклар ДСИларнинг билдирувларига асосан рўйхатларга киритилган корхоналарга махсус ҳисобрақамлар очадилар, уларга 2065-сон Низомнинг 12-бандига кўра амалга ошириладиган фаолият турларидан қатъи назар, барча маблағлар келиб тушади, қуйидаги маблағлар бундан мустасно:

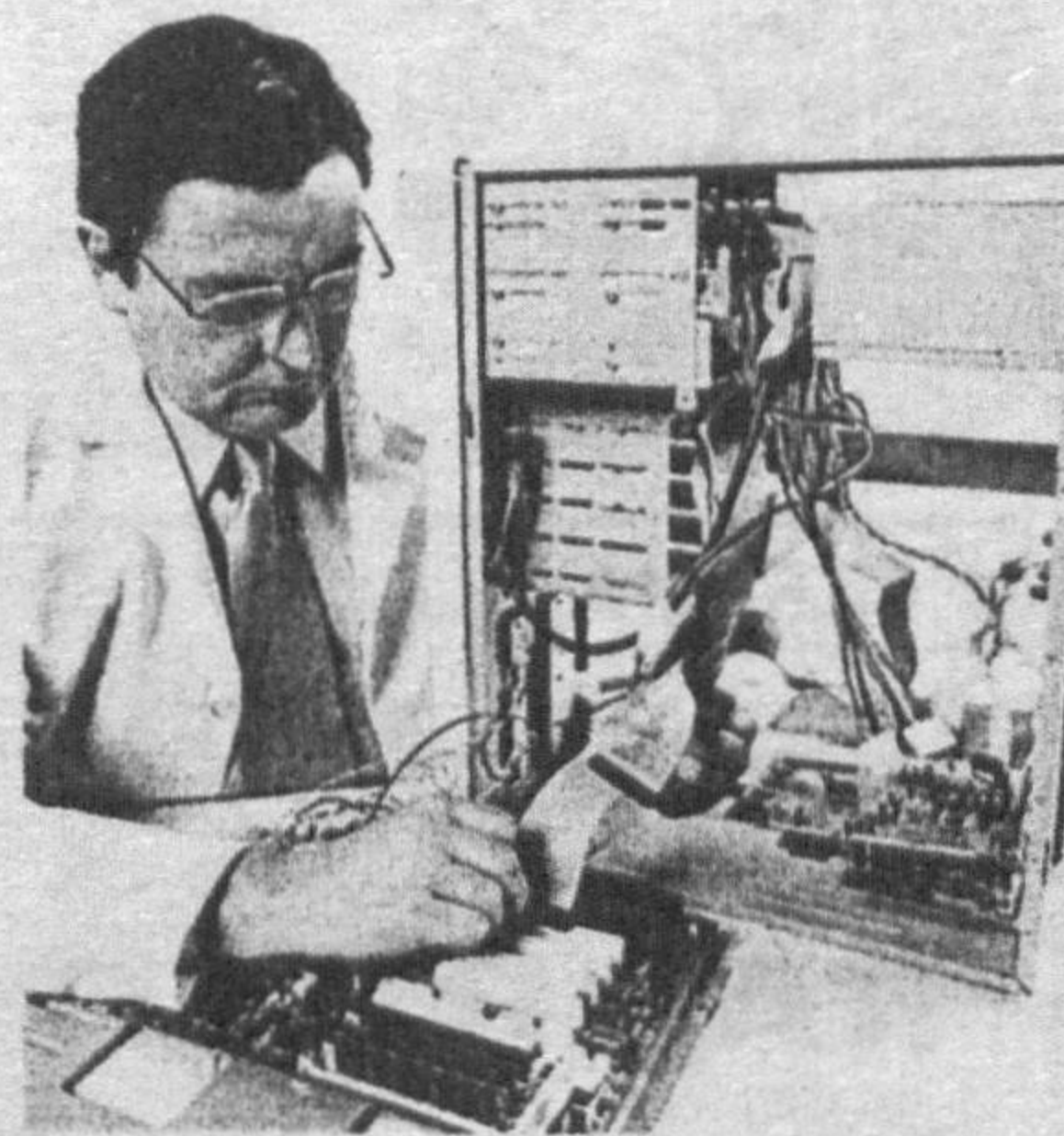
илгари тўланган солиқлар ва бошқа мажбурий тўловларнинг қайтиши кўринишида давлат бюджетидан ва давлат мақсадли жамғармаларидан келиб тушган маблағлар;

чакана савдодан инкассация қилинган тушум;

Президент ёки Вазирлар Маҳкамаси қарори асосида тушаётган мақсадли маблағлар;

илгари жойлаштирилган депозитларнинг қайтиши;

бир юридик шахснинг асосий талаб қилиб олинган депозит

ҳисобварағидан иккиламчи талаб қилиб олинган депозит ҳисобварағига, иккиламчи талаб қилиб олинган депозит ҳисобварағидан асосий талаб қилиб олинган депозит ҳисобварағига ёки битта иккиламчи талаб қилиб олинган депозит ҳисобварағидан бошқа иккиламчи талаб қилиб олинган депозит ҳисобварағига келиб тушадиган маблағлар;

илгари конвертация учун йўналтирилган маблағларнинг конвертация қилинмаган қисмининг қайтиши;

устав фондига (устав капиталига) улуш сифатида келиб тушган маблағлар;

фоизлар ва дивидендлар;

грантлар;

хато ўтказилган маблағларнинг қайтган қисми.

14.12.2000 йилдаги 160-II-сон “Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тўғрисида”ги Қонун 19-моддасининг биринчи қисмига мувофиқ норматив-ҳуқуқий ҳужжатда фойдаланиладиган тушунчалар ва атамалар амалдаги қонун ҳужжатларида қабул қилинган, турлича талқин қилиш имкониятини истисно қиладиган уларнинг маъносига мувофиқ бир хилда қўлланиши керак.

2065-сон Низомни айрим ҳолларда СК 350-моддасининг тўртинчи қисмини ҳисобга олмасдан қўллаш зиддиятли вазиятни юзага келтиради. Мазкур меъёрий-ҳуқуқий қоидаларни бири-бирига мувофиқлаштириш лозим.

Артём МОКШИН,
“Norma” эксперт
юридик хизматининг
раҳбари.

МАҲАЛЛИЙЛАШТИРИШ ДАСТУРИ БЎЙИЧА ИМТИЁЗЛАР: ҚЎЛЛАШ ХУСУСИЯТЛАРИ

Тасдиқланган Маҳаллийлаштириш дастури лойиҳалари амалга ошириладиган корхоналар томонидан солиқ ва божхона имтиёзларини қўллаш тартиби тўғрисида низомда* айтилишича, солиқ ва божхона имтиёзлари берилиши муносабати билан бўшайдиган маблағлар корхоналар томонидан янги ишлаб чиқаришларни барпо этишга йўналтирилади. Бу бизнинг корхонамиз бўшаган маблағларни ишлаб чиқаришни кенгайтириш учун янги юридик шахснинг устав капиталига киритиши мумкинлигини англатадими?

- Йўқ. 2365-сон Низомга мувофиқ бўшаган маблағлар фақат мазкур корхонада ишлаб тур-

ган ишлаб чиқаришларни кенгайтиришга ва янгиларини барпо этишга йўналтирилади.

***

Корхона импорт хом ашё олиб келади, маҳаллийлаштириладиган маҳсулотда унинг қайси қисмидан фойдаланилишини белгилай олмаяпти. Корхона имтиёздан кейинроқ фойдаланиши мумкинми?

- Йўқ, фойдалана олмайди. Агар у имтиёздан дарҳол фойдаланмаса, кейин уни қўллаш мумкин эмас. ТИАИСВ хулосаси

хом ашё олиб қирилган пайтда берилади. Барча божхона тўловлари ҳисоблаб ёзилади, бироқ ундирилмайди.

*МВ ва ДСҚнинг АВ томонидан 17.05.2012 йилда 2365-сон билан рўйхатдан ўтказилган қарори билан тасдиқланган, бундан кейин – 2365-сон Низом.

ТЎЛОВ ТЕРМИНАЛЛАРИ: СЕРВИСМИ ЁКИ МАЖБУРИЯТ?

Хонанинг ҳажми 150 кв.метрдан кам бўлса, тўлов терминалини ўрнатиш шартми? Корхона чакана савдо, хизматлар кўрсатиш билан шуғулланади.

Б.Хошимов, МЧЖ бош бухгалтери.

- Ҳа, шарт. Тўлов терминаллари билан жиҳозлаш ва аҳоли билан пул ҳисоб-китобларини амалга оширишда уларни қўллаш тартиби тўғрисида низомнинг (МБ бошқаруви ва ДСҚнинг АВ томонидан 27.07.2009 йилда 1986-сон билан рўйхатдан ўтказилган қарори билан тасдиқланган) 2-банди еттинчи хатбошисига мувофиқ аҳоли билан пуллик ҳисоб-китобларни амалга оширувчи чакана савдо ва хизмат кўрсатиш объектларида – турғун савдо шохобчалари, шу жумладан, дорихоналарда (эгаллаб турган майдони ўлчамидан

қатъи назар) тўлов терминали мажбурий ўрнатилиши лозим.

Савдо майдони 150 кв.метрдан ошадиган турғун савдо шохобчаларида терминалларни мажбурий ўрнатиш талаби илгари мазкур меъёрий ҳужжат билан назарда тутилган эди. У МБ бошқаруви ва ДСҚнинг АВ томонидан 9.06.2010 йилда 1986-1-сон билан рўйхатдан ўтказилган қарорига мувофиқ ўз кучини йўқотган.

Елена ЕРМОХИНА,
эксперт-юристимиз.

Реклама

Электрон маълумотнома тизими

КОРХОНА ЮРИСТИ

Харид қилиш масалалари бўйича қуйидагиларга мурожаат қилинг:

Тошкент ш., Миробод тумани, Таллимаржон кўч., 1/1. 6-қават.

Тел./факс:(998 71) 283-23-74.

E-mail: info@norma.uz, web:www.norma.uz

Реклама

«НОМБУР-AUDIT» МЧЖ

ЎзР МВнинг 25.10.2009 йилдаги 00614-сон лицензияси

давлат улуши 50% бўлган барча

ҳўжалик юритувчи субъектларда

Миллий ва Халқаро аудит

стандартларига мувофиқ

АУДИТОРЛИК ТЕКШИРУВЛАРИ

Барча малакали хизматларни кўрсатамиз

Аудиторлик компанияси 5 та САР халқаро

сертификати, шу жумладан солиқ маслаҳатчиларига эга

Манзил: Қарши ш., Ўзбекистон кўч., 49

Тел.: (8 375) 221 0586, (+99875) 112 0571

Филiaalлар:

Нижне ш., А.Темур кўч., 150

Тел.: (8361) 222 7803, (+99861) 364 7571

Қумқўрғон ш., А.Нижний кўч., 28

Тел.: (+99876) 399 5330, 243 3560

КАСАЛ БЎЛИШ – ИШДАН БЎШАТИШ УЧУН АСОС ЭМАС

Корхонамиз муҳандис-механиги 3 ойдан кўп вақтдан бери касаллик варақасини тақдим этиб, ишга чиқмаяпти. Касаллик варақасини қачон ёпиши номаълум. Биз у билан меҳнат шартномасини бекор қила оламизми ёки бошқа йўли борми?

З.Эшнаев. Қашқадарё вилояти.

- Амалдаги Меҳнат кодекси иш берувчига ходимнинг вақтинча меҳнатга қобилиятсизлиги даврида меҳнат шартномасини ўзининг ташаббуси билан бекор қилиш ҳуқуқини бермайди (Меҳнат кодекси 100-моддасининг учинчи қисми, бундан кейин - МК).

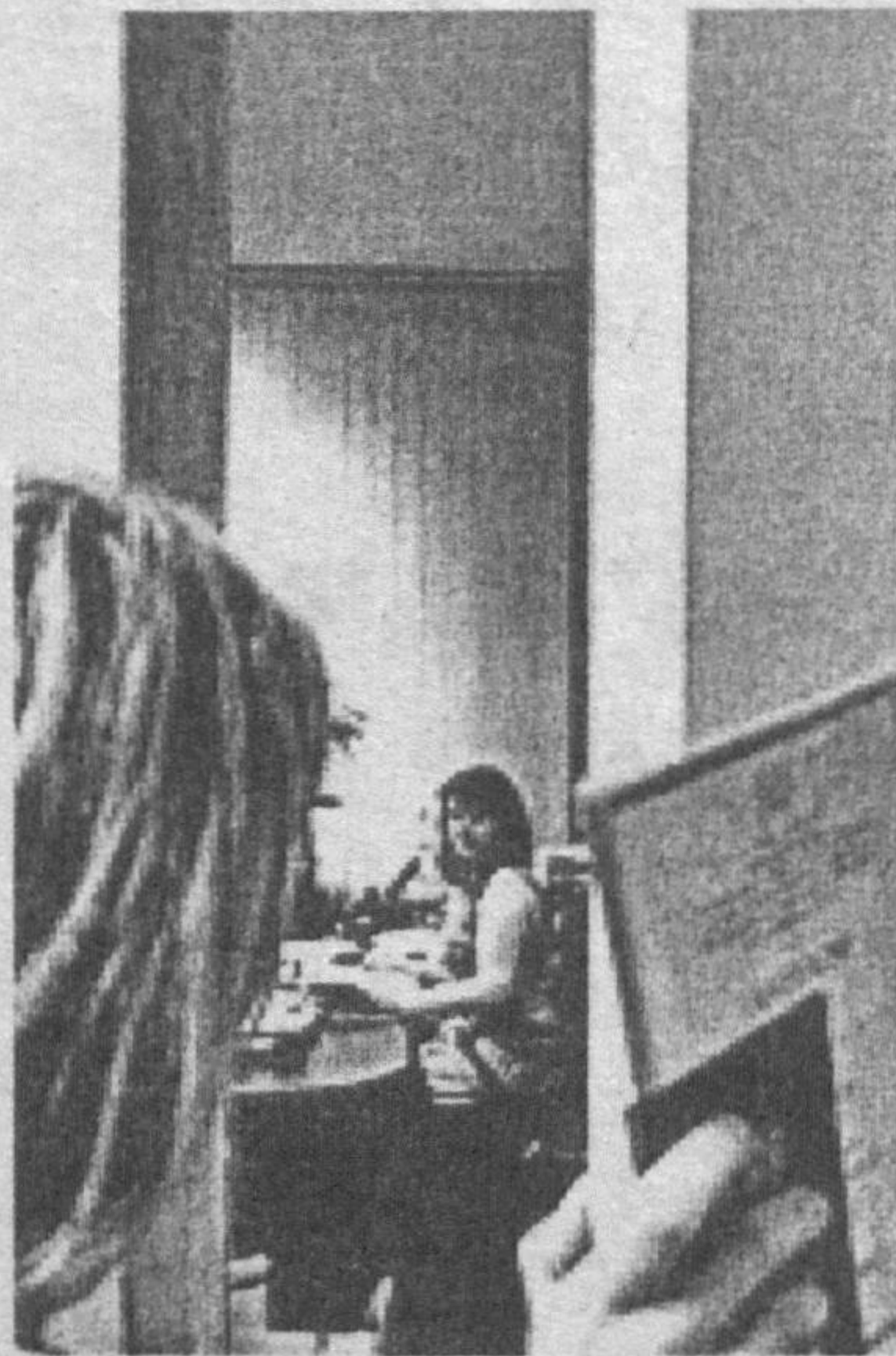
Ходим ишда бўлмаган даврда, агар бу ишлаб чиқариш зарурати билан боғлиқ бўлса, сизга қуйидагиларни тавсия қиламиз:

Ўзининг асосий иши билан бир қаторда вақтинча бўлмаган ходимнинг вазифаларини бажариши учун бошқа ходимга ушбу лавозимни бирга олиб боришга рухсат бериш (МКнинг 160-моддаси); тарафларнинг келишувига кўра

ушбу лавозимга бошқа ходимни вақтинча ўтказиш, ўтказиш муддати тугаганидан кейин эса (асосий ходим ишга чиқиши муносабати билан) унга аввалги ишини тақдим этиш (МКнинг 93-моддаси);

четдан ходимни ишга қабул қилиб, у билан асосий ходимнинг йўқ бўладиган вақтига меҳнат шартномаси тузиш, асосий ходим ишга чиққанда эса меҳнат шартномасини ушбу ходим қайтган кундан бошлаб бекор қилиш (МКнинг 75, 76, 105-моддалари).

Юқорида баён этилганларни ҳисобга олиб, тегишли қарор қабул қилиш учун ходимнинг касаллик варақасини ёпишини ва тиббий хулоса тақдим этишини кутишингиз керак.

Реклама

Электрон маълумотнома тизими

КАДРЛАР БЎЙИЧА МАСЛАХАТЧИ

Харид қилиш масалалари бўйича қуйидагиларга мурожаат қилинг:

Тошкент ш., Миробод тумани, Таллимаржон кўч., 1/1. 6-қават.

Тел./факс:(998 71) 283-23-74.

E-mail: info@norma.uz, web:www.norma.uz

Абдусалом РИСКУЛЛАЕВ, эксперт-юристимиз.

Уларда қандай?

ЎЗ ҲИСОБИДАН КАСАЛ БЎЛИШ

Касаллик қанчага тушади? Агар шифокорларга, дори-дармонларга кетган харажатларни, энг асосийси – шу туфайли ишлаб топилмаган пулларни ҳисобласак, салмоқли сумма ҳосил бўлиши мумкин. Раҳбарларнинг барчаси ўз қўл остидагиларни соғлом ва бардам кўришни хоҳлашади. Эҳтимол, шу сабабли баъзи мамлакатларда касалликка иш берувчи ҳақ тўлайдиган муайян давр миқдори ажратилади.

СОҒЛОМ ҲАЁТ – ТАЪМИНЛАНГАН КЕКСАЛИК

АКШда ўз компанияси ҳисобидан 3 кундан 10 кунгача касал бўлиш мумкин – кунларнинг сони ходимнинг стажи ва ташкилотнинг ўзига боғлиқ. Тиббий маълумотноманинг бўлиши шарт эмас – иш берувчи оғзаки айтилган касалланишга ишонади, бунда иш ҳақи бирор миқдорда қисқартирилмайди. Агар сўз жарроҳлик операцияси хусусида борса, бунинг учун компенсацияси билан бирга узоқроқ муддатга касаллик варақаси берилади. Касалланиш учун ажратилган кунлардан мақсадга мувофиқ фойдаланилмаса, улардан қўшимча таътил сифатида ҳам фойдаланиш мумкин. Узоқроқ вақт касал бўлганларга мушкулроқ бўлади – бу ҳолда раҳбарият билан келишиб олиш лозим. Бироқ ҳатто қўшимча кунлар беришса ҳам, бунга ҳақ тўланмайди.

Австралия, Малайзия ва Янги Зеландияда кўпроқ вақт – йилига 10-15 кун касал бўлишга рухсат берилади. Бироқ, Қўшма Штатлардан фарқли ўлароқ, фойдаланилмаган кунларни таътилга қўшиш мумкин эмас. Ишга келмаган ходимдан эса албатта ташхис қайд этилган маълумотнома талаб қилинади.

Аҳвол **Канадада** анча яхши – компания ҳисобига касал бўлиш мумкин бўлган кунлар сони бевосита ходимнинг шартномасига боғлиқдир. Баъзи ҳолларда у йилига 3 ҳафта ва ундан кўпга етиши мумкин. Одатда ходим кетма-кет 3 кундан кўп вақт касал бўлмаса, ундан шифокор маълумотномаси талаб қилинмайди. Шуниси қизиқки, фойдаланилмаган кун-

ларни пенсия олиш ёшига “жамғариш” мумкин. Пенсия расмийлаштирилганда ҳар бир фуқаро фойдаланмаган “касалик кунлари” учун компенсация олади. Шу тариқа, кўрамизки, соғлом бўлиш канадаликлар учун ҳам ҳузур бағишлайди, ҳам даромад келтиради.

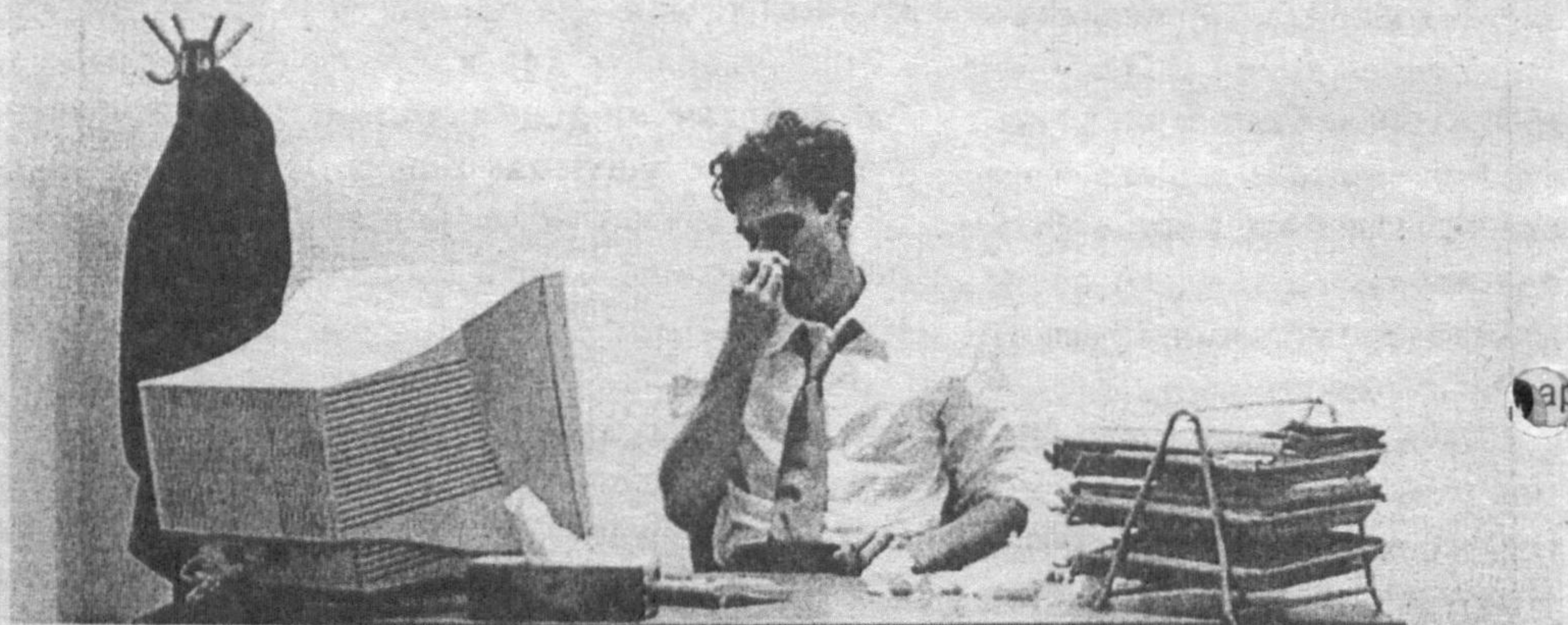
ЭПИДЕМИЯДАН ҚОЧИШ

Узоқ вақт **Аргентинада**, айниқса нафас йўллари яллиғланиши ёки грипп сингари “енгил” касалликлар билан кўпи билан 2 кун касалланишга рухсат берилган эди. Ходимнинг тузалишига ушбу вақт этиб ортади деб ҳисоблашган. Ягона истисно ҳомиладорлар учун қилинган – уларга уйда кўпроқ вақт бўлишга рухсат берилган. Бироқ мамлакатда кетма-кет бир неча марта грипп эпидемияси бўлиб ўтганидан кейин касалланиш кунлари сонини вирус тарқалиши олдини олиш мақсадида 5 кунгача узайтиришга қарор қилинди.

Испанияда эпидемияларга эҳтиёткорлик билан муносабатда бўлишади. Шу боис у ерда 5-7 кун бемалол касал бўлиш мумкин, агар касалликни тасдиқлайдиган маълумотнома бўлса, бу вақтга ҳақ тўланади. **Бироқ ушбу мамлакатда бир йилда икки мартадан кўп касал бўлган ходимни қонуний асосда ишдан бўшатишлари мумкин.**

ДОИМ САФДА!

Кунчиқар мамлакат – **Японияда** касал бўлиш «одати» рағбатланрилмайди. Шу сабабли у ерда касаллик кунларига ҳақ тўланмайди, ходим касал бўлиб уйда ётган

кунлар ҳақ тўланадиган таътидан чегирилади ёки, масалан, улар учун дам олиш кунларида ишлаб беришга тўғри келади. Агар сўз операция ёки оғир касаллик тўғрисида борса, япониялик бемор зарур бўлган иш кунларида ишга бормасликка ҳақли, бироқ моддий компенсацияни у суғурта компаниясидан олади. Унинг суммаси суғурта турунинг танланишига боғлиқ; масалан, у иш ҳақининг 30-60%ида бўлиши мумкин.

Францияда ҳам иш берувчи ҳақ тўлайдиган касаллик кунлари мавжуд эмас, бироқ тиббий маълумотнома бўлса, хоҳлаганча уйда даволаниш мумкин. Моддий компенсацияни ходимга худди Япониядагидек, суғурта компанияси тўлайди. Бироқ баъзи французлар ўз ҳуқуқларини суиистеъмол қиладилар ва бир неча йиллаб, масалан “депрессия” ташхиси билан касал бўладилар. Бунда “бемор” иш ҳақи ўрнига компенсацияни ўз вақтида олиб туради. Одатдаги шамоллаш ёки грипп ҳолатида аҳвол мушкулроқ - касал бўлиш далилини у бошлангандан кейин 48 соат мобайнида рўйхатдан ўтказиш лозим. Бунинг маъноси шуки, аввал шифокорга бориш, сўнгра у берган маълумотномани суғурта компаниясига олиб бориб бериш ва шундан кейингина даволанишни бошлаш керак. Агар қондаларнинг лоақал бир банди бузилса, ўз ҳисобидан даволанишга тўғри келади.

Компенсацияларнинг худди шундай тизими **Буюк Британия, Германияда** ва, баъзи тузатишлар билан, **Швейцарияда** амал қилади.

Араб мамлакатларида, айниқса иқтисодий жиҳатдан ривожланган **Саудия Арабистони, Амириклар, Қатар, Кувайтда** ходимларнинг соғлиғига алоҳида эътибор беришади. Агар чет элликлар учун мутахассис касал бўлиши учун йилдаги кунлар лимити мавжуд бўлса, маҳаллий аҳоли учун бундай чеклашлар мавжуд эмас. Дармонсизликни тасдиқлайдиган тиббий ҳужжатларни ҳатто соғлом киши ҳам осонлик билан олади. Беморнинг оилавий шифокорга мурожаат қилиши ва касаллигини хабар қилиши етарлидир – касалланишни тасдиқлайдиган маълумотнома олиш учун шахсан шифокорга учрашиш ҳар доим ҳам талаб қилинавермайди. Соғайгандан кейин ҳужжатни одатда уйга махсус курьер олиб келади.

Шу сабабли у ерда мунтазам равишда **касалик варақаси оладиган ва ойига 3 ҳафталаб касал бўлувчи ходимларни учратиш мумкин.** Бунда раҳбариятда бундай ходимни жазолаш ёки ишдан бўшатиш фикри ҳатто пайдо бўлмайди.

Хорижий матбуот материалларидан.

Фуқаро биринчи марта ишга жойлашди. Бир корхонада 3 ой ишлаб, ўз хоҳиши билан ишдан бўшади ва бошқа корхонага ишга кирди. Янги жойда 3 ой ишлаганидан кейин унга таътил беришлари тўғрисида ариза ёзиб, буни йил бошидан бери 6 ой ишлаганлиги билан изоҳлади. Меҳнат кодексига “таътил биринчи иш йили учун 6 ой ишлагандан кейин берилади” дейилади – бунда битта корхонада ишлаш керак дейилмаган. Кадрлар бўлими бу ҳолда фақат иш ҳақи сақланмайдиган таътил берилиши мумкин демоқда.

Агар ходим бир корхонада 3 ой ишлаган, бунда стажи 6 ой бўлса, унга ишлаган йилда ҳақ тўланадиган таътил берилиши мумкинми? Бундай вазиятда таътилга қандай қилиб ҳақ тўланади?

ОАЖ бухгалтери.

ИШОНИНГ, БИРОҚ ТЕКШИРИШНИ УНУТМАНГ

Корхонада 300 дан ортиқ киши ишлайди. Директор буйруқ билан кадрлар бўлими бошлиғига кадрлар бўйича буйруқларни, меҳнат шартномалари ва бошқа кадрлар ҳужжатларини корхона номидан имзолашга ваколат бериши мумкинми?

АФ директори.

ТАЪТИЛ ОЛДИНДАН БЕРИЛАДИМИ?

- Мазкур ҳолда ходим ҳам, кадрлар хизмати ҳам ноҳақ.

Меҳнат кодексининг (бундан кейин - МК) 143-моддаси биринчи қисмига мувофиқ йиллик асосий таътил биринчи иш йили учун 6 ой ишлагандан кейин берилади.

Иш йили меҳнат шартномасига биноан иш бошланган кундан эътиборан ҳисобланади (МК 143-моддасининг иккинчи қисми).

Амалдаги Меҳнат кодексига ходимлар учун таътилга чиқишнинг имтиёзли режими белгиланган. Чунинчи, биринчи иш йили учун таътидан фойдаланиш ҳуқуқи ходимда, аввал амал қилган Меҳнат тўғрисидаги қонунлар кодексидан фарқ қилиб, 11 ойдан кейин эмас, балки мазкур иш берувчида 6 ой узлуксиз ишлагандан кейин юзга келади.

Таътил ходимга ҳар йили берилиши керак. “Ҳар йили” сўзи таътил ҳар бир иш йили учун берилишини англатади, у календарь йилдан фарқ қилиб 1 январдан 31 декабргача ҳисобланмайди, балки ҳар бир ходим учун алоҳида белгиланади – унинг ишга тушган санасидан бошлаб ҳисобланади. Масалан, агар ходим 2012 йил

29 майда ишга тушган бўлса, унга биринчи таътил 2012 йил 29 майдан 2013 йил 28 майгача бўлган давр учун, йиллик иккинчи таътил эса 2013 йил 29 майдан 2014 йил 28 майгача бўлган давр учун берилиши керак ва ҳоказо.

Ходимга таътил бериш умумий қондасидан биринчи йилдаги иш учун истиснолар мавжуд. МК 143-моддасининг учинчи қисмида таътил уларнинг хоҳишига кўра 6 ой тугашига қадар берилмайдиган ходимлар тоифаларининг рўйхати келтирилган.

Йиллик асосий таътил иккинчи ва ундан кейинги иш йиллари учун таътиллр жадвалига мувофиқ иш йилининг исталган вақтида берилади (МК 143-моддасининг саккизинчи қисми).

Иш ҳақи сақланмайдиган таътил бериш мумкинлиги ва унинг таомили “Норма маслаҳатчи”нинг 29.05.2012 йилдаги 22 (359)-сонида чоп этилган ва norma.uz сайтида жойлаштирилган “Иш ҳақи сақланмайдиган таътил бериш қоидалари” материалда ҳам ёритилган.

- Одатда, фақат ташкилот раҳбари унинг номидан ишончномасиз ҳаракат қилиш ҳуқуқига эгадир. Иш берувчининг ўз ваколатлари доирасида мустақил қарорлар қабул қилишга ҳуқуқи борлиги унинг ваколатларни бошқа шахсларга бериши мумкинлигини истисно этмайди (МКнинг 17-моддаси биринчи қисмининг иккинчи хатбоши).

Ваколатларни топшириш қонун ҳужжатлари ва бошқа меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларга, ташкилотнинг таъсис ҳужжатларига, локал меъёрий ҳужжатларга мувофиқ қатъиян белгиланган тартибда амалга оширилиши керак. Ваколатларни топшириш тартиби локал меъёрий ҳужжатда қайд этилиши лозим.

Раҳбар ходимларни бошқариш соҳасида ваколатларнинг ҳар қандай ҳажмини, масалан, фақат таркибий бўлинмалар раҳбарлари билан меҳнат шартномаларини имзолашни ўзида қолдириб (одатда бу ходимлар штати катта бўлган йирик компанияларда қўлланади), қолган барча ходимлар билан меҳнат шартномаларини имзолаш учун кадрлар бўлими бошлиғига ваколат бериши мумкин.

Ваколатларни топшириш буйруқ билан расмийлаштирилиши керак, бу муваффа-

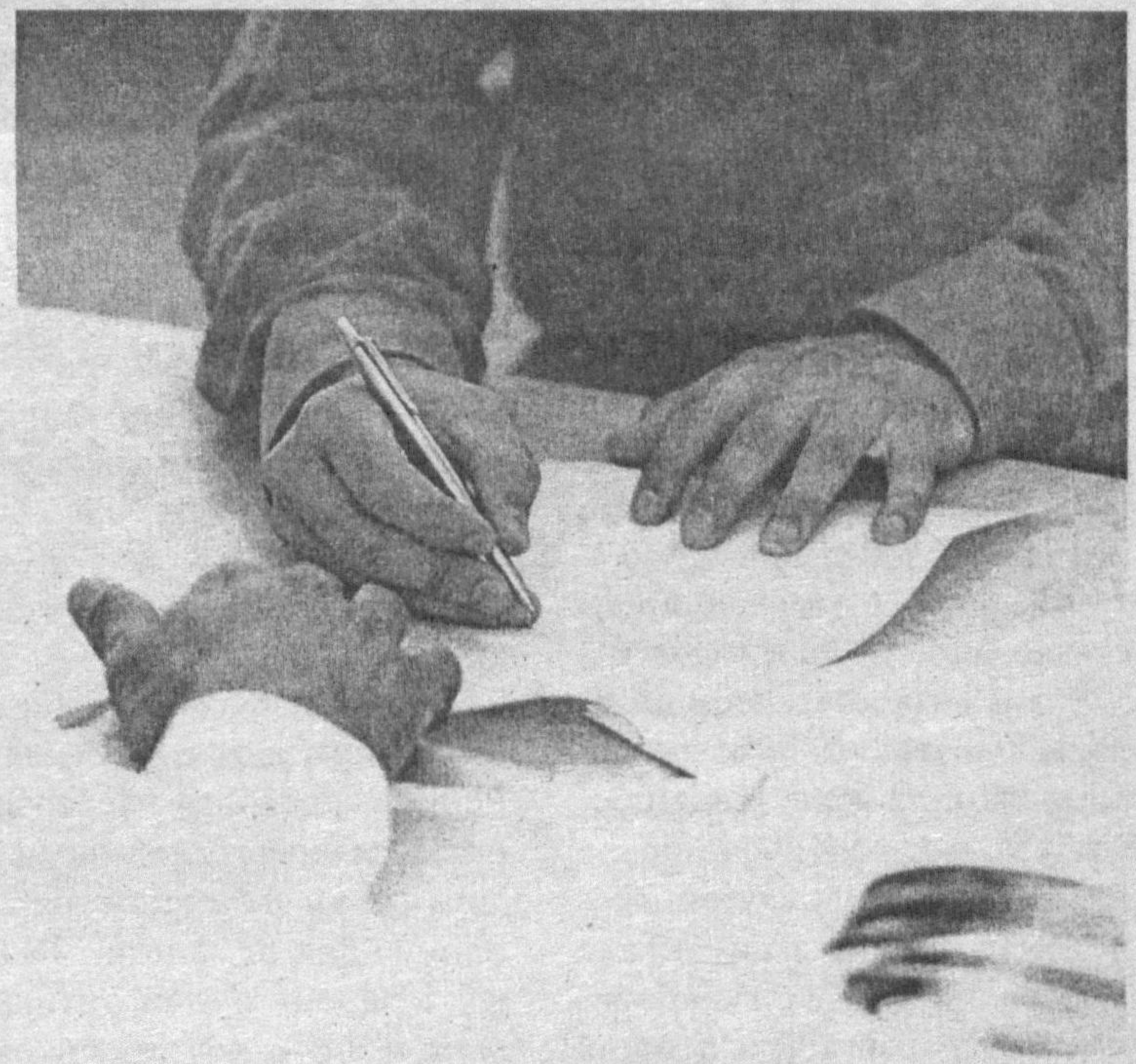
қиятли кечиши учун мазкур ходимга берилаётган ваколатлар рўйхатини тузиш лозим. У билан муайян функциялар берилаётган ходим, шунингдек мазкур ҳолат таллуқли бўлиши мумкин бўлган бошқа шахслар таништирилиши керак. Мисол учун, муайян ҳужжатларни имзолаш ҳуқуқи берилиши тўғрисидаги буйруқ билан албатта бухгалтерни таништириш керак.

Меҳнат муносабатлари соҳасида ваколатлар олган мансабдор шахс ўз номидан эмас, балки иш берувчи номидан ҳаракат қилади, яъни унинг манфаатларини кўзлаб иш

юритади. Ташкилотнинг манфаатларини учинчи шахслар олдида ҳимоя қилиш учун эса Фуқаролик кодекси меъёрларига кўра юридик шахс номидан ишончномани расмийлаштириш лозим (ФК 2-моддасининг бешинчи қисми, 129, 134-моддалари).

Ваколатномаларни топширгач, топшириқлар бажарилишини назорат қилишни истисно этмаслик керак.

Шу тариқа, директор кадрлар бўлими бошлиғига ташкилотнинг аниқ мақсадларига эришиш учун мажбурий кадр ҳужжатларини расмийлаштириш ва имзолаш бўйича ваколатларни топшириши мумкин. Бунда ваколатларнинг топширилиши раҳбарнинг зиммасидаги кадрлар хизматининг иш натижалари учун жавобгарликни соқит қилмаслигини унутмаслик керак.

Абдусалом РИСКУЛЛАЕВ, эксперт-юрисгимиз.

Эълонлар

СОТИЛАДИ

Жиззах вилоятининг Арнасой кўлларидаги фаолият юритаётган балиқчилик хўжалиги корхонаси сотилади. 1 200 га сув юзаси, учта орол, балиқ овлаш учун барча воситалар, балиқчилар бригадаси ва соҳил инфратузилмаси мавжуд. Тел. (+99890) 185-96-78.

Қўнғир айиқнинг терисини сотаман, тирноқлари билан. Тел. (+99894) 600-88-55.

АРЗОН. Ивлиев кўчасидаги офис сотилмоқда. Тинч жой. Яхши кўшчилар. 1 қаватли уй. 110 кв.м, нотурар жой фонди. 2,5 сотих ер. Евротаъмир, мебель, техника. Сплит тизимлари. Барча коммуникациялар. Жисмоний шахсга кадастр. Тел. (+99897) 801-13-73.

Совуткич камера 3600м³ *. 1 йилда ўзини оқлайди (850 000). Тел.: 926-32-23, 451-85-00.

ЮРИДИК ХИЗМАТЛАР

Кўчмас мулк бўйича юрист маслаҳатлари. Кадастр*. Тел. 448-74-69.

Хўжалик судида дебиторлик қарзини ундириш бўйича бепул ёрдам. Шартномаларни визалаш. МЧЖ, ХКларни тезкор рўйхатдан ўтказиш ва қайта рўйхатдан ўтказиш.* Тел.: 449-03-03, 322-37-99.

ADVOKAT ELITE. Судларда вакиллик қилиш. Корхоналар, ваколатхоналарни рўйхатдан ўтказиш, қайта ташкил этиш, тугатиш ва уларга юридик хизмат кўрсатиш*. Тел.: 281-52-39, 448-74-69.

АУДИТОРЛИК ХИЗМАТЛАРИ

Аудиторлик, бухгалтерия хизматлари*. Тел. 370-63-06.

ХИЗМАТЛАР

ТАРЖИМАЛАР БЮРОСИ: юридик, техник, тиббиётга оид матнларни таржима қилиш. Тасдиқлаш. Легаллаштириш. Тел.: 252-38-71, 454-80-01.

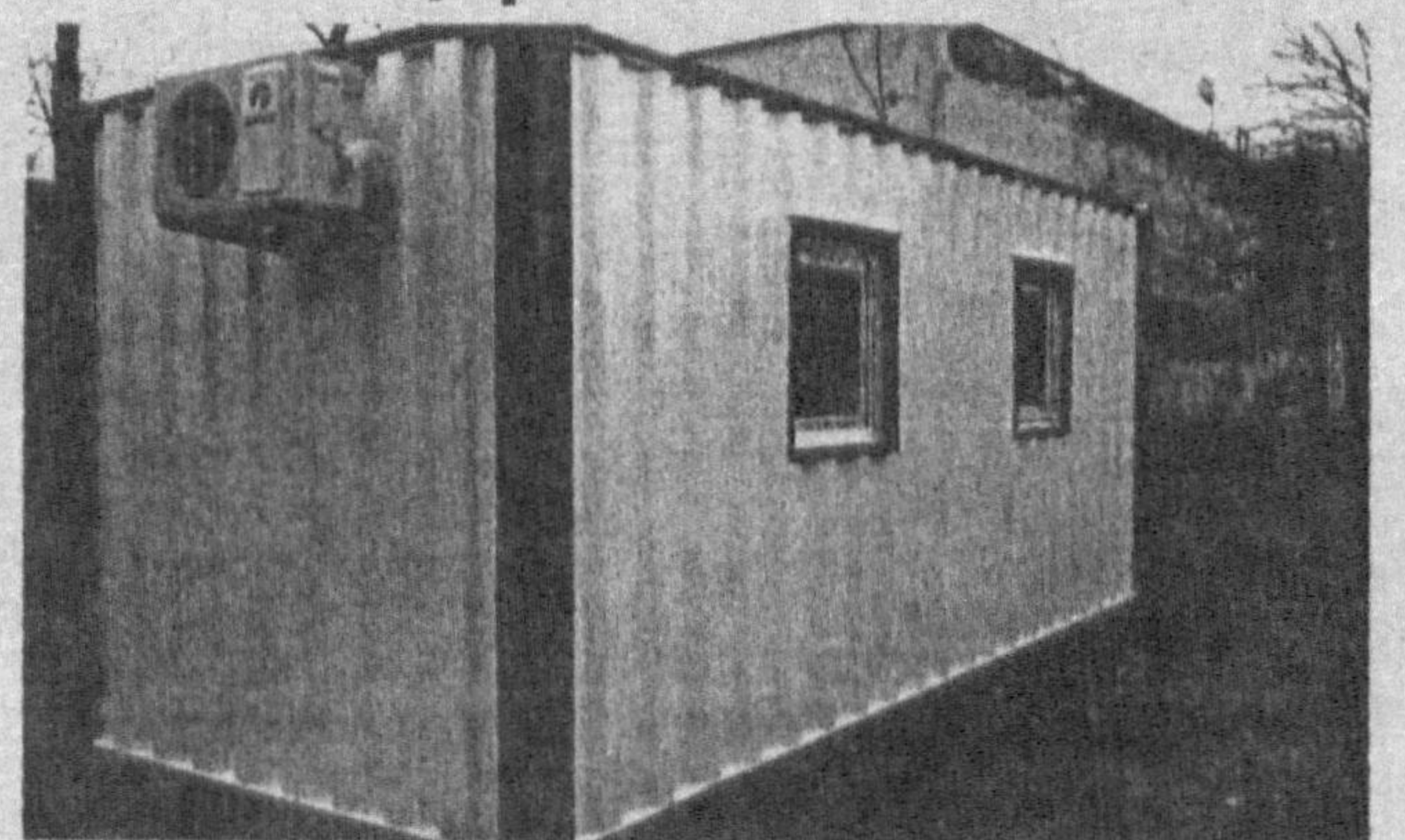
Картрижларни тўлдириш. Жойига чиқиш билан. Тел.: 127-15-28, 914-67-79.

Ташкилотлар учун компьютер ва маиший техникани ҳисобдан чиқариш учун ҳужжатларни тайёрлаш. Тел.: 233-74-95, 233-17-56, 236-76-46.

Реклама

ЯШАШ УЧУН ВАГОНЧАЛАР

Ҳар хил турдаги вагончаларни ишлаб чиқариш Буюртмага асосан

Тел. (+99890) 999-07-06, 253-39-99
E-mail: dmitriy@modul-stroy.uz

*Хизматлар лицензияланган. Товар сертификатланган.

Риштонлик 25 ёшли кулол Мирзомасхар АКРАМОВ республика "Ташаббус" танловида 2012 йилнинг энг яхши ҳунарманди деб топилди. Риштоннинг машҳур кулолсозлик мактабига мансуб бу ёш устанинг қалб кўри билан яратилган маҳсулотлари нафислиги ва улуғворлиги билан ҳаммани ўзига жалб этди. Нозик ва бежирим маҳсулотлар ранг-баранглиги билан ажралиб турса-да, уларнинг барида мовий ранг тажассум топган эди. Умуман бу Риштон кулолсозлик мактабининг хос ранги бўлиб, асрлар мобайнида гўша ҳунармандларини сўлим Фарғона водийси ўз гўзаллиги билан руҳлантириб келган: ранглар жилосида ўз аксини топган бетакрор нафосат кўпларни лол қолдириб келмоқда. Мовий осмон, тез оқар тоғ жилгалари сувининг мовийликка мойиллиги, гуллаб-яшнаётган боғлар илҳомни жўшурдириб, янги-янги сиймо ва шакллари юзага келтирар ва асрлар мобайнида сақланиб келаётган анъана шу асосда янада равноқ топарди.

Мирзомасхар Риштон кулолчилари сулоласининг тўртинчи авлоди вакилидир. Янада аниқроқ қилиб айтганда, бугунги кунда оиланинг олти аъзоси ажодлар анъаналарини эъозлаб сақлаб келмоқдалар ва унинг бардавонлигини таъминламоқдалар. Шу сабабли ҳам Мирзомасхарни танловда қўллаб-қувватловчилар оз эмасди – ака-укалар, қариндош-уруғлар, жиянлар ва шогирдлар йиғилган эди. Уста танловда намойиш этиш учун олиб келган маҳсулотларини чоғроқ жойга жойлаштирган бўлса-да, уларга қараб Риштон кулолсозлигининг ўтмиши ва бугунги кунини биргина сулола мисолида яққол тасаввур ҳосил этиш мумкин эди. Тўмошабинларга ўтмиш билан бугунги куннинг узвийлигини яққол кўриш имконияти шундоққина яратиб қўйилгандай. Авлодлар ўртасидаги мулоқот ҳам бунда рўй-роқ тажассум топгандек. Нозик ва бежирим шакллари, гайриодатий ифода, ҳайратланарли бўртмалар, нақш жилолари. Ҳамма нарсага – товоқ ва лаганчаларга, кўза ва бошқа буюмларга мовий осмон ранги кўчирилгандек. Булар Мирзомасхарга ажодлардан қолган меросдир. Ака-ука Акрамовлар кўз қорачиғидай асраётган, ниҳоятда эъозлаб келаётган кулолчилик ҳунарининг асосини айна шу анъана ташкил этади. Шу билан бирга кўҳна қондаларга дахл этмаган ҳолда яққол тартибдаги ёндашув асосида, ўз нигоҳи, тажрибасига

золуфлулло сингари машҳур Риштон усталарига бориб тақалади. Янги авлод олдингиларининг тажрибасига таянади, улар қолдирган меросни яхшилаб ўрганиб ўзлаштиради, асраб-авайлайди.

Мирзомасхар шу ерда, "Ташаббус" танловида сопол буюмга нақш бериш бўйича ўз шогирдлари билан маҳорат сабоқларини берди. Ҳар хил шаклдаги нозик лаганларга кулолсоз абжирона ҳаракатлар билан бир пиёла чой совигунча нақш солиб безатди-қўйди. Лаганни безатиш охирига

ОРЗУЛАР ОҒУШИДА, АВЛОДЛАР АРДОҒИДА

тажанган ҳолда унга янги жило ва оҳанглар киритишга муваффақ бўлган. Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми фонди доимий ташкилотчи бўлиб келаётган "Навқирон Ўзбекистон" анъанавий ва замонавий миллий санъат фестивалларидан бирида Мирзомасхар мактаби анъаналарни сақлаб келаётганлиги учун тақдирланганлиги ҳам бежиз эмас.

Акрамовлар оиласи шажараси хусусида узоқ суҳбатлашдик. Ростини айтганда, кулолсозлар сулоласи хронологияси ва узвийлиги чизигини батамом аниқлаб олдим, дея олмайман. Лекин шуни ишонч билан айтишим мумкинки, бу шажаранинг бир учи Низомхўжа Абдуллаев, Мирзоабдулло Боқий, унинг укаси Мир-

етмаган шу алфозда ҳам нақш чизикларининг аниқ ва нозиклиги, кўркамлиги кўзни оларди. Уста чизиклар бўйлаб енгил ҳаракат билан бўёқ бераркан, нақшлар кўз ўнгимизда жонланаётгандек эди. Уста маҳсулот шакли кўркамлик касб этиши учун нималар қилиш жоизлигини, қанақа чизиклар тортиш кераклигини кўрсатиб берди – шу аснода мовий ва осмонранг бўёқларнинг хилма-хиллик касб этишидан моҳирона фойдаланди. Нақшларга бўёқ тортилгач, маҳсулот сирланди. Тўғри, бу иш устахонада амалга оширилди.

Мирзомасхар "Ташаббус" танлови иштирокчиси мақомига кўра жоиз бўлган дастурни охирига етказгунга қадар унинг укаси Мирзоғолибхон Риштон кулолсозлигининг ўзига хос хусусиятлари ҳақида кўпгина қизиқарли нарсаларни айтиб берди. Масалан, Риштонда неча асрлар қаърига бориб тақаладиган кулолсозликнинг бунчалик ривож топишида маҳаллий лой асосий омил бўлган. Бу тупроқ шунчалик яхшики, уни бойитиб ўтиришнинг ҳожати йўқ, шундоққина олиб яхшилаб тозалаб, лой қориб ишни бошлайвериш мумкин.

Риштон кулолсозлигининг асосий сирини маҳсулотга жило берувчи ишқорли сирдадир. Унинг ёрдамида сирланган маҳ-

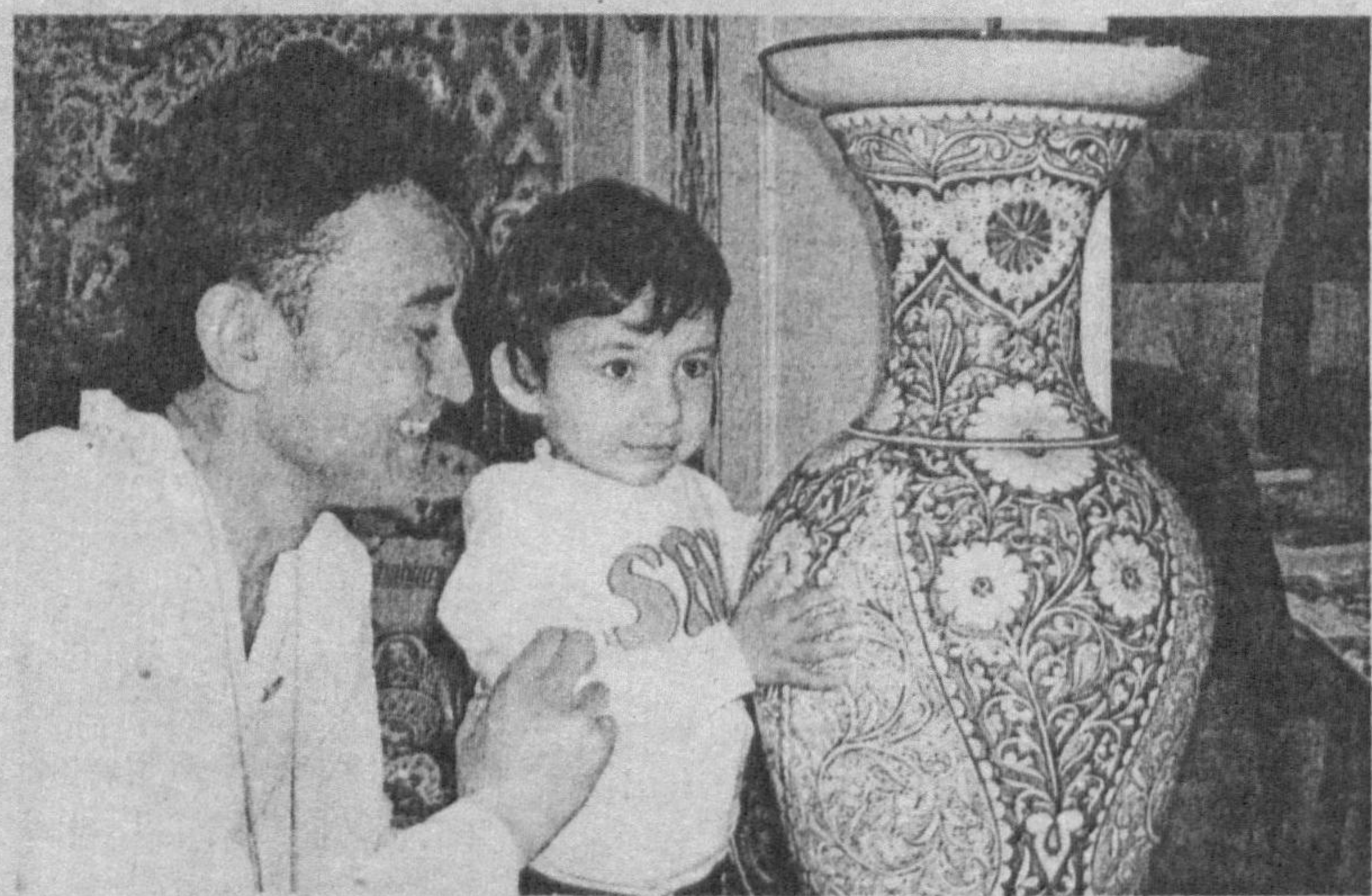
сулот нафислик ва ёрқинлик касб этиб, пишиқ-пухталиги ортади. Сир беришда ишлатиладиган бундай маҳсулотни тайёрлаш анчагина сермашаққат иш. Масалан, унга Риштон атрофларида ўсадиган муайян ўтларнинг кули қўшилади. Керакли микдорда кул тайёрлашнинг қатъий тартиби бор. Бу иш алоҳида эътибор талаб этади. Ўтни йилнинг қатъий белгиланган вақтида тўплашдан ташқари уни тўғри қурита билиш керак. Уни ёқиб, кулини олишдан олдин бегона ўтлардан тозалаш шарт. Ишқорли сир олиш таомили кўпчиликдан ҳимоя этиладиган маҳфий иш бўлмаса-да, ҳар бир уста унга ўз усулини киритади – натижада бир устанинг маҳсулоти бошқасиникидан фарқ қилади. Айни шу сир ошқор этилмайди, тажриба тўплаш жараёнида такомилга етказилади, авайлаб асралади ва кейинги авлодларга шундайлигича топширилади.

Акрамовлар хонадони рангдор нақшларда балиқ ва паррандаларни эслатувчи тасвирлардан фойдаланадилар. Бу тасвирлар эстетик завқ беришидан ташқари қандайдир мўъжизавий кучга эга, деган гаплар ҳам юради. Масалан, Мирзоғолибхоннинг сўзларига қараганда, жаннат қушлари тинчлик, фаровонлик, бахт-саодат, балиқлар эса бойлик рамзидир. Риштон кулолсозлигида кўпроқ ишлатиладиган мовий-қўқ ранг – сув, осмон, мусаффолик ва бахт-саодат рангидир. Башарти ана шу рамзийликни муаллиф тайёрлаган маҳсулотларга нисбатан қўлланиладиган бўлса, комил ишонч билан айтиш мумкинки, улар маъжозий маънога монанддир, бинобарин Мирзомасхарга мовий қушлар танловда омад келтирди. Оилавий анъаналар ривож-

ланиши ҳақида сўз борганда, шуни ҳам таъкидлаш керакки, Акрамовлар ўз маҳсулотлари безағида Шарқ мумтоз шеърини асарлари мавзусидан фойдаланиб келмоқда. Буни ниҳоятда эҳтиёткорлик билан, анъаналарга содиқ қолган ҳолда, узвийликка таяниб амалга оширмоқдалар. Устанинг айтишича, давлатимиз кенг қўламда қўллаб-қувватлаб келаётганлиги оилавий ҳунармандчилик ривож топишини таъминламоқда. "Маҳсулотни реализация қилиш бобида бугунги кунда биз учун муаммо йўқ, турли кўрғазмалар ва танловларда қатнашиб келмоқдамиз. "Ҳунарманд" уюшмаси аъзоси сифатида бизга солиқ бобида берилган имтиёзлар ишимизни янада ривожлантириш ва мустаҳкамлашга ёрдам бермоқда, "уста-шогирд" йўли билан бепул таълим ва ҳунар ўргатиш имкониятини кенгайтирмоқда. Бу ёрдам биз учун баайни бўнак, бинобарин уни албатта қайтармоғимиз лозим. Анъаналарни асраб-авайлаш, уларни тадрижий йўл билан янада ривожлантириш, ишимиз сифатини ошириш орқали, ёш авлодга тажрибани ўргатиш йўсинида қайтарамиз".

Уста билан суҳбатимиз шу зайил, қизгин борар экан, сопол буюмлар орасида ўралашиб юрган уч яшар Мирзонурсайдхон Акрамовнинг дадил ҳаракатларини беихтиёр завқланиб кузатаман. Унинг тайёр маҳсулотга ўз гули, нақшини киритишга уринаётганлигини кўриб завқим ортади. Улкан гулдонга тикилиб, нақшларидан нимадир топмоқчи бўлаётганлигини кўрдиму, шу заҳоти фотосуратга тушира қолдим. Демак, оилавий иш давомчиси, давомчилари этишиб келмоқда. Анъаналар бардавонлиги таъминланаётир. Аждодлар билан боғланган ришталар барҳаётдир.

Ирина ГРЕБЕНЮК,
мухбиримиз.
Муаллиф фотолари.

Иқтисодий-ҳуқуқий газета

НОРМА МАСЛАХАТЧИ

ХУҚУҚ
СОЛИҚЛАР
БУХГАЛТЕРИЯ

ТАЪСИСЧИ "Norma Hamkor" МЧЖ

Газета 2006 йил 26 декабрда
Ўзбекистон Матбуот ва ахборот
агентлигида рўйхатга олинди.
Рўйхат рақами 0074.

БОШ МУҲАРРИР
ФАРҲОД ҚУРБОНБОВ

ТАҲРИРИЯТ МАНЗИЛИ:

100105, Тошкент ш.,
Миробод тумани,
Таллимаржон кўч., 1/1,
тел. 283-44-57

E-mail: gazeta@norma.uz,
normapress@mail.ru
www.norma.uz

Нашр учун масъул:
Нодир Алимов

Муаллифлар фикри доим ҳам таҳририят нуқтаи назарига мос келвермайди.

Таҳририят муштариёлар билан ёзишиб туриш имкониятига эга эмас.

"Norma маслаҳатчи" да эълон қилинган материалларни тўлиқ ёки қисман кўчириб босиш, электрон ва бошқа манбаларда кўпайтириш, тарқатишга фақат "Norma" МЧЖ билан тузилган шартнома асосида йўл қўйилади.

Газета таҳририят томонидан тайёрланган диапозитивлар ёрдамида "TOPPRINT" МЧЖ
босмаҳонасида босилди (Тошкент ш., Миробод тумани, Таллимаржон кўч., 1/1).

Индекс – 186 Буюртма 281 Адади 3 275. Баҳоси келишилган нархда

Газета 2012 йил 11 июнда соат 13.30 да топширилди.
ISSN 2010-5223